

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ચુકાદો અનામત રાખવાની તારીખ : ૧૬/૦૬/૨૦૨૬

ચુકાદો જાહેર કરવાની તારીખ : ૨૮/૦૬/૨૦૨૬

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે
આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૧૬૮૫/૨૦૧૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી એ.એસ. સુપૈયા

સહી/-

અને

માનનીય સુન્યાયમૂર્તી સુશ્રી વૈભવી ડી. નાણાવટી

સહી/-

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

દિલીપ બાબુભાઈ પટેલ, મેસર્સ શ્રી ઉમિયા ટિમ્બર્સના પ્રોપ્રાઈટર

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે કુંતલ એ. પરીખ (૭૭૫૭)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨ તરફે શ્રી રાજ તન્ના, એ.જી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી એ.એસ. સુપૈયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તી સુશ્રી વૈભવી ડી. નાણાવટી

સી.એ.વી. ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી એ.એસ. સુપૈયા દ્વારા)

- (૧) હાલની રિટ અરજીમાં, અરજદાર સામાવાળાઓને તેના પર લાગુ વ્યાજ સાથે રૂ. ૧૮,૭૪,૬૭૬/- નું રિફંડ મંજૂર કરવાનો તેમજ તેના ઇલેક્ટ્રોનિક કેડિટ લેજર (ઇસીએલ) માં રૂ. ૧૮,૭૪,૬૭૬/- ની ઇનપુટ ટેક્સ કેડિટ (આઈટીસી) પુનઃ જમા કરવાનો નિર્દેશ આપતી સૂચનાઓ માટે અરજ કરે છે.

સંક્ષિપ્ત હકીકતો:

- (૨) અરજદાર લાકડાના પેલેટ્સ અને બોક્સ (જે હવે પછી "તૈયાર માલ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના ઉત્પાદનના વ્યવસાયમાં રોકાયેલ છે. અરજદારનો એવો કેસ છે કે ગુજરાત વેલ્યુ એડેડ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૦૩ (જે હવે પછી "વેટ એક્ટ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના અમલ દરમિયાન, અરજદારે ૧૫% ના દરે મૂલ્ય વર્ધિત કર (વેટ) ની ચુકવણી પર કાયો માલ ખરીદ્યો હતો અને ૫% ના દરે વેટની ચુકવણી પર તૈયાર માલ વેચ્યો હતો. પરિણામે, અરજદાર દ્વારા એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે ૩૦.૦૬.૨૦૧૭ ની સ્થિતિ મુજબ, તેની પાસે વેટ એક્ટ હેઠળ જૂન, ૨૦૧૭ ના મહિના માટે ફોર્મ-૨૦૧ માં ભરેલા રિટર્નમાં દર્શાવ્યા મુજબ રૂ. ૨૩,૭૪,૬૮૮/- ની વધારાની આઈટીસી જમા થઈ હતી.

- (૩) ૦૧.૦૭.૨૦૧૭ થી સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ અને ગુજરાત ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ (જે હવે પછી સંયુક્ત રીતે "જીએસટી એક્ટ્સ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) અમલમાં આવ્યા, જેના પરિણામે જ્યાં સુધી અરજદાર દ્વારા ખરીદવામાં આવેલા અને વેચવામાં આવેલા માલનો સંબંધ હતો ત્યાં સુધી વેટ એક્ટ ૨૬ થયો હતો.
- (૪) અરજદારે પોતાનો વ્યવસાય ચાલુ રાખવાના હેતુથી વેટ વ્યવસ્થામાંથી જીએસટી વ્યવસ્થામાં પોતાની નોંધણીનું સ્થાનાંતરણ કર્યું. ૦૧.૦૭.૨૦૧૭ થી જીએસટી વ્યવસ્થાની શરૂઆત થતાં, અરજદારે ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ ભરીને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ સ્ટેટ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ સંબંધિત રૂ. ૨૩,૭૪,૬૮૯/- ની સંચિત આઈટીસી (જે હવે પછી "સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) આગળ ખેંચી. પરિણામે, સદર સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ જુલાઈ, ૨૦૧૭ માં અરજદારના ઇસીએલ માં પ્રતિબિંબિત થઈ હતી.
- (૫) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ ના આધારે, વેટ એક્ટ હેઠળ અરજદાર દ્વારા મેળવવામાં આવેલી સંચિત આઈટીસી માન્ય રીતે જીએસટી વ્યવસ્થામાં સંક્રમિત થઈ અને ૦૧.૦૭.૨૦૧૭ થી જીએસટી એક્ટ્સ હેઠળ ઉપલબ્ધ આઈટીસી બની ગઈ.
- (૬) ત્યારબાદ, જીએસટી વ્યવસ્થા હેઠળ, અરજદારે ૯% ના દરે સીજીએસટી અને ૯% ના દરે એસજીએસટી ની ચુકવણી પર ઉપરોક્ત કાયો માલ ખરીદ્યો, જ્યારે તૈયાર માલ ૬% સીજીએસટી અને ૬% એસજીએસટી ના

દરે આઉટપુટ ટેક્સ માટે જવાબદાર હતો. આવી ઇન્વર્ટેડ ક્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે, જેમાં ઇનપુટ્સ પરના કરનો દર આઉટવર્ડ સપ્લાય પરના કરના દર કરતાં વધી ગયો હતો, અરજદારના ઇસીએલ માં આઇટીસી સતત જમા થતી રહી.

(૭) તદનુસાર, ૦૧.૦૭.૨૦૧૭ થી ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ ના સમયગાળા માટે, અરજદારે કુલ મળીને રૂ. ૨૮,૫૪,૯૮૭/- ની વધારાની આઇટીસી જમા કરી, જેમાં રૂ. ૨,૪૦,૮૦૨/- ની સીજીએસટી ક્રેડિટ અને રૂ. ૨૬,૧૪,૧૮૫/- ની એસજીએસટી ક્રેડિટનો સમાવેશ થાય છે, જેમાં રૂ. ૨૩,૭૪,૬૮૯/- ની સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટનો સમાવેશ થતો હતો.

(૮) ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ ની સ્થિતિ મુજબ, અરજદાર પાસે રૂ. ૨૮,૫૪,૯૮૭/- ની કુલ આઇટીસી જમા થઈ હતી, જેમાંથી તેણે સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ રૂલ્સ, ૨૦૧૭ અને ગુજરાત ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ રૂલ્સ, ૨૦૧૭ (જે હવે પછી "જીએસટી રૂલ્સ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના નિયમ ૮૯ હેઠળ ફોર્મ જીએસટી આરએફડી-૦૧એ માં રૂ. ૨૩,૫૦,૦૦૦/- ની એસજીએસટી ના રિફંડ માટે અરજી કરી હતી. રિફંડ અરજી સબમિટ કરવા પર, અરજદારના ઇસીએલ માંથી રૂ. ૨૩,૫૦,૦૦૦/- ની રકમ ઉધાર કરવામાં આવી હતી.

(૯) તારીખ ૦૯.૧૦.૨૦૧૯ ના પત્ર દ્વારા, સામાવાળા નં. ૨ એ રૂ. ૨૩,૫૦,૦૦૦/- ના કુલ દાવા સામે માત્ર રૂ. ૪,૭૫,૩૨૪/- નું રિફંડ મંજૂર કર્યું. તે સાથે જ, સામાવાળા નં. ૨ એ તારીખ ૦૯.૧૦.૨૦૧૯ ના

ફોર્મ જીએસટી આરએફડી-૦૫ માં પેમેન્ટ એડવાઈસ જારી કરી, જેના અનુસંધાનમાં રૂ. ૪,૭૫,૩૨૪/- ની ઉપરોક્ત રકમ અરજદારના બેંક ખાતામાં જમા કરવામાં આવી. પરિણામે, સામાવાળા નં. ૨ એ બાકીના રૂ. ૧૮,૭૪,૬૭૬/- ના રિફંડ દાવાને નકારી કાઢ્યો.

(૧૦) પેમેન્ટ એડવાઈસના અનુસંધાનમાં અરજદારને માત્ર રૂ. ૪,૭૫,૩૨૪/- ની ચુકવણી મળેલ હોવાથી, અરજદારે બાકીની રૂ. ૧૮,૭૪,૬૭૬/- ની રિફંડ રકમ મંજૂર ન કરવાના કારણો જાણવા માટે સામાવાળા નં. ૨ નો સંપર્ક કર્યો. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, સામાવાળા નં. ૨ એ મૌખિક રીતે જાણ કરી હતી કે આ રકમ એસજીએસટી ની સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ દર્શાવતી હોવાના આધારે રિફંડ નકારવામાં આવ્યું હતું અને આવી સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટનું રિફંડ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ ગ્રાહ્ય ન હતું, આ હકીકત હોવા છતાં કે ક્રેડિટ ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે જમા થઈ હતી.

અરજદાર તરફે રજૂઆતો :

(૧૧) અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી કુંતલ પરીખે નીચે મુજબની રજૂઆતો કરી છે:

(૧૨) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ સંચિત આઈટીસી આગળ ખેંચવાનો અરજદારનો અધિકાર સામાવાળાઓ દ્વારા ક્યારેય વિવાદિત થયો નથી, અને વેટમાંથી જીએસટીમાં ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ દ્વારા આગળ ખેંચાયેલી સંક્રમણકાલીન એસજીએસટી ક્રેડિટ વિભાગ દ્વારા

યોગ્ય રીતે સ્વીકારવામાં આવી હતી અને કોઈપણ વાંધા વિના અરજદારના ઇસીએલ માં જમા કરવામાં આવી હતી. આમ, આવી ક્રેડિટની માન્યતા, સ્વીકાર્યતા અને જથ્થો અંતિમ બની ગયો હોવાથી, સામાવાળાઓ હવે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ રિફંડ માટેના અરજદારના દાવાની વિચારણા કરતી વખતે તેના કાનૂની સ્વરૂપનો ઇનકાર કરી શકે નહીં.

(૧૩) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ આઈટીસી નું સ્થાનાંતરણ થતાં, તે ઇસીએલ નો ભાગ બને છે, અને આવી ક્રેડિટ જીએસટી કાયદા હેઠળ ઉપલબ્ધ આઈટીસી નો અભિન્ન ભાગ બનાવે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કાયદો જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ આગળ ખેંચાયેલી ક્રેડિટ અને જીએસટી ના અમલ પછી મેળવેલી ક્રેડિટ વચ્ચે કોઈ ભેદભાવ માનતો નથી, તેથી આવો ભેદભાવ ઊભો કરતી કોઈ સ્પષ્ટ વૈધાનિક જોગવાઈના અભાવે, સામાવાળાઓ માત્ર રિફંડ નકારવાના હેતુથી ક્રેડિટને કૃત્રિમ રીતે "સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ" અને "જીએસટી ક્રેડિટ" માં વર્ગીકૃત કરી શકે નહીં.

(૧૪) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪ કે જીએસટી કાયદાની અન્ય કોઈ જોગવાઈ સામાવાળાઓને ક્રેડિટ ક્યાંથી ઉદ્ભવી છે તેના સ્ત્રોતના આધારે ઇસીએલ માં ઉપલબ્ધ બેલેન્સને અલગ શ્રેણીઓમાં વિભાજિત કરવાની સત્તા આપતી નથી. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) માં વપરાયેલા "ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ" શબ્દપ્રયોગનો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો છે, અને એવી

રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ધારાસભાનો ઇરાદો જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ રિફંડના દાયરામાંથી સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટને બાકાત રાખવાનો ન હતો, અને જો આવો ઇરાદો હોત, તો તે સ્પષ્ટપણે સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યો હોત. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) માં સમાવિષ્ટ મૂળ જોગવાઈ કે તેના પ્રથમ પરંતુકના કલોઝ-(૧૧) બિનઉપયોગી સંક્રમણકાલીન આઈટીસી ના રિફંડને બાકાત રાખતા નથી.

(૧૫) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ નિહિત અધિકારોનું રક્ષણ કરવા અને અગાઉની વેટ વ્યવસ્થામાંથી જીએસટી વ્યવસ્થામાં સીમલેસ સંક્રમણ સુનિશ્ચિત કરવા માટે એક લાભકારી જોગવાઈ તરીકે ઘડવામાં આવી હતી, અને કાયદાકીય ઉદ્દેશ્ય સંચિત ક્રેડિટને જાળવી રાખવાનો અને માત્ર નવી કરવેરા પ્રણાલીની શરૂઆતના કારણે તેને લુપ્ત થતી અટકાવવાનો હતો. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે જો સામાવાળાઓ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ અર્થઘટન સ્વીકારવામાં આવે, તો જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ પાછળનો મૂળ ઉદ્દેશ્ય જ પરાજિત થશે, કારણ કે સંચિત સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ એવા કિસ્સાઓમાં ઇસીએલ માં કાયમ માટે બ્લોક રહેશે જ્યાં નોંધાયેલ વ્યક્તિ ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે તેનો ઉપયોગ કરવામાં અસમર્થ હોય. આવું અર્થઘટન જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ ને નિરર્થક બનાવશે અને કાયદાકીય ઇરાદાને નિરાશ કરશે.

(૧૬) અરજદાર સ્વીકૃતપણે ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચર દ્વારા વર્ગીકૃત વ્યવસાયમાં રોકાયેલ છે, કારણ કે ઇનપુટ્સ પરના કરનો દર આઉટવર્ડ સપ્લાય પરના

કરના દર કરતાં વધી જાય છે. પરિણામે, આઈટીસી ના સતત ઉપયોગ છતાં, ઈસીએલ માં નોંધપાત્ર ક્રેડિટ જમા થતી રહે છે. આવી પરિસ્થિતિઓને ઉકેલવા માટે જ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩)(૨) બિનઉપયોગી આઈટીસી ના રિફંડનો દાવો કરવાનો વૈધાનિક અધિકાર આપે છે. એકવાર અરજદાર જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ નિર્ધારિત તમામ વૈધાનિક શરતો પૂર્ણ કરે છે, ત્યારે સામાવાળાઓ માત્ર એ આધારે રિફંડ નકારી શકે નહીં કે સંચિત ક્રેડિટનો એક ભાગ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ સંક્રમણકાલીન પદ્ધતિ દ્વારા ઉદ્ભવ્યો હતો.

(૧૭) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) માં આવતા "ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ" શબ્દપ્રયોગને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) માં વપરાયેલા સમાન શબ્દપ્રયોગ કરતાં અલગ અર્થ આપી શકાય નહીં. સામાવાળાઓ પોતે સ્વીકારે છે કે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ આગળ ખેંચાયેલી સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટનો ઉપયોગ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) હેઠળ આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારીની ચુકવણી માટે થઈ શકે છે. તે સ્થિતિ સ્વીકાર્યા પછી, સામાવાળાઓ એવી દલીલ કરી શકે નહીં કે જ્યારે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ રિફંડનો દાવો કરવામાં આવે ત્યારે તે જ ક્રેડિટ "ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ" બનવાનું બંધ કરી દે છે. સમાન વૈધાનિક શબ્દપ્રયોગનું આવું પરસ્પર અસંગત અર્થઘટન કાયદામાં તદ્દન અસ્વીકાર્ય છે.

(૧૮) સામાવાળાઓ એ સમજવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) હેઠળ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો ઉપયોગ અને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪ હેઠળ તેનું રિફંડ એ સ્પર્ધાત્મક અધિકારો નથી પરંતુ સમાન ક્રેડિટમાંથી ઉદ્ભવતા પૂરક વૈધાનિક પરિણામો છે. જ્યાં ક્રેડિટનો ઉપયોગ થઈ શકે તેમ હોય, ત્યાં નોંધાયેલ વ્યક્તિ પોતાની આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારી ચૂકવી શકે છે. તેનાથી વિપરીત, જ્યાં ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરમાંથી ઉદ્ભવતા સંચયના કારણે આવો ઉપયોગ અશક્ય અથવા વ્યાવસાયિક રીતે અપ્રસ્તુત બને છે, ત્યાં જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) બિનઉપયોગી બેલેન્સના રિફંડને સક્ષમ બનાવે છે. તેથી, ક્રેડિટની માન્યતા સ્વીકારવા છતાં રિફંડનો ઇનકાર કરવાથી નિહિત વૈધાનિક લાભથી કાયમી વંચિતતા થશે.

(૧૯) સામાવાળાઓએ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ના બીજા પરંતુક પર તેના સાચા કાયદાકીય હેતુને સમજ્યા વિના સંપૂર્ણ આધાર રાખ્યો છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) રદ કરાયેલા કાયદાઓ હેઠળ ઉદ્ભવતા રિફંડ દાવાઓનું સંચાલન કરે છે અને માત્ર એવી જોગવાઈ કરે છે કે આવા દાવાઓ હાલના કાયદા અનુસાર નિકાલ કરવામાં આવશે. તેનો બીજો પરંતુક માત્ર આકારણીદારને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ આવી ક્રેડિટ આગળ ખેંચવાનું પસંદ કર્યા પછી રદ કરાયેલા કાયદાઓ હેઠળ તે જ સંચિત ક્રેડિટના રિફંડનો એકસાથે દાવો કરવા પર

પ્રતિબંધ મૂકે છે. પરંતુક માત્ર બેવડા લાભને રોકવા માટે જ છે અને બીજું કંઈ નહીં.

(૨૦) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) નો બીજો પરંતુક ક્યાંય એવી જોગવાઈ કરતો નથી કે એકવાર જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ આગળ ખેંચાઈ જાય, પછી આવી ક્રેડિટ ક્યારેય જીએસટી કાયદા હેઠળ રિફંડ થઈ શકતી નથી. જો સંસદનો આવો દૂરગામી પ્રતિબંધ લાદવાનો ઇરાદો હોત, તો તેણે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪ માં જ સ્પષ્ટપણે તેનો સમાવેશ કર્યો હોત. તેથી, સામાવાળાઓ બીજા પરંતુકના અવકાશને તેની સાદી ભાષાથી આગળ વધારવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે, જે કાયદામાં અસ્વીકાર્ય છે.

(૨૧) સામાવાળાઓએ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪ ના સ્પષ્ટીકરણ (૨) માં આવતા "સુસંગત તારીખ" શબ્દપ્રયોગનું ખોટું અર્થઘટન કર્યું છે. સદર સ્પષ્ટીકરણ માત્ર જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૧) હેઠળ રિફંડ અરજીઓ દાખલ કરવાની મુદત નક્કી કરે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩)(૨) હેઠળ ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે ઉદ્ભવતા રિફંડના કિસ્સામાં, સુસંગત તારીખ સંબંધિત કર સમયગાળા માટે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૩૯ હેઠળ રિટર્ન રજૂ કરવાની નિયત તારીખ છે. આ સ્પષ્ટીકરણને હાલની અરજીમાં સંકળાયેલા મુદ્દા સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી અને અરજદારની સંચિત ક્રેડિટનું રિફંડ નકારવા માટે તેના પર આધાર રાખી શકાય નહીં.

તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૨૪ ના રોજ નક્કી થયેલ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૨૭૧૨/૨૦૧૯ માં મેસર્સ ઇન્ટાસ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ વિ. ભારત સંઘ અને અન્ય ના કેસમાં ગુજરાત હાઇકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવે છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સદર ચુકાદા સામે કરવામાં આવેલી સ્પેશિયલ લીવ પીટીશન સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ગુણદોષના આધારે ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ આ સિદ્ધાંતનું ગુજરાત હાઇકોર્ટ દ્વારા ૨૦૨૪(૨૨) સેન્ટાક્સ ૪૩૧(ગુજ.) માં ટોરેન્ટ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ વિ. ભારત સંઘ અને ૨૦૨૫(૯૪) જી.એસ.ટી.એલ. ૮૪ (ગુજ.) માં ફોર્ડ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. ભારત સંઘ ના કેસોમાં અનુસરણ કરવામાં આવ્યું છે, જેનાથી સંચિત ક્રેડિટ તેના સંક્રમણકાલીન મૂળ હોવા છતાં રિફંડ માટે આકારણીદારની પાત્રતાને સતત માન્યતા આપવામાં આવી છે.

(૨૩) ગુજરાત હાઇકોર્ટના ૨૦૨૫(૩૨) સેન્ટાક્સ ૨૫૮ (ગુજ.) માં વેધરપ્રૂફ સોલ્યુશન વિ. ગુજરાત રાજ્ય ના કેસમાં આવેલા નિર્ણય પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, જેમાં અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે જે આકારણીદારે ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ દ્વારા સંચિત ક્રેડિટ આગળ ખેંચી ન હતી તે પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ રિફંડ મેળવવા હકદાર હતો.

(૨૪) ઉપરોક્ત રજૂઆતો પર પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વિના, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પરીખે વધુમાં દલીલ કરી છે કે જો સામાવાળાઓનો એવો અભિપ્રાય હોય કે રિફંડ દાવાનો કોઈપણ ભાગ અસ્વીકાર્ય હતો, તો પણ સામાવાળા નં. ૨ રિફંડ

દાવાના કોઈપણ ભાગને નકારતા પહેલા કારણ દર્શક નોટિસ જારી કરીને અને અરજદારને સુનાવણીની તક આપીને જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૨ હેઠળ નિર્ધારિત ફરજિયાત પ્રક્રિયાનું પાલન કરવા બંધાયેલા હતા. સ્વીકૃતપણે, આવી કોઈ નોટિસ ક્યારેય જારી કરવામાં આવી ન હતી અને કોઈ અદાલતી હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો. તેથી, રિફંડનો ઇનકાર કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગ અને ફરજિયાત વૈધાનિક પ્રક્રિયાના બિન-પાલન બદલ દૂષિત થાય છે.

(૨૫) સામાવાળા નં. ૨ એ અસ્વીકૃત રિફંડની રકમ અરજદારના ઇસીએલ માં પુનઃ જમા કરવામાં નિષ્ફળ રહીને જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૩ ની વિરુદ્ધમાં વધુ વર્તન કર્યું છે. પરિણામે, સામાવાળાઓના પોતાના વલણ મુજબ પણ, અરજદારને રિફંડની રકમ તેમજ ઇસીએલ માં સંબંધિત ક્રેડિટ બંનેથી વંચિત રાખવામાં આવ્યા છે, જેના પરિણામે સ્પષ્ટ મનસ્વીતા થઈ છે અને અરજદારને ગંભીર પૂર્વગ્રહ થયો છે. તેથી, આ આધારે પણ, વાદગ્રસ્ત પગલાં કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે અને અરજદારની તરફેણમાં યોગ્ય નિર્દેશો જારી કરવાને પાત્ર છે.

મહેસૂલ તરફે રજૂઆતો :

(૨૬) સામાવાળાઓ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલે રિટ અરજીનો વિરોધ કરતાં નીચે મુજબની રજૂઆતો કરી છે:

(૨૭) હાલની અરજીમાં સંકળાયેલા વિવાદની તપાસ જીએસટી એક્ટ્સ ના પ્રકરણ-૧૧ માં સમાવિષ્ટ સંક્રમણકાલીન જોગવાઈઓ, જેમાં કલમ ૧૩૯

થી ૧૪૨ નો સમાવેશ થાય છે, તેના પ્રકાશમાં કરવાની જરૂર છે, જે અગાઉની પરોક્ષ કર વ્યવસ્થામાંથી જીએસટી વ્યવસ્થામાં સ્થાનાંતરણનું સંચાલન કરતો એક સંપૂર્ણ સંહિતા રચે છે.

(૨૮) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૩૯ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો છે, અને એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે તેની જોગવાઈઓ નવી નોંધણીની જરૂરિયાત વિના વ્યવસાયની સાતત્યતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે હાલના નોંધાયેલા ડીલરોને જીએસટી કાયદા હેઠળ કામચલાઉ રીતે નોંધાયેલા માનીને માત્ર તેમના સ્થાનાંતરણની સુવિધા આપે છે, જ્યારે બીજી બાજુ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦, પાત્ર નોંધાયેલ વ્યક્તિને ૨૯ કરાયેલા કાયદા હેઠળ ઉપલબ્ધ સંચિત આઈટીસી ને જીએસટી વ્યવસ્થામાં આગળ ખેંચવા સક્ષમ બનાવે છે. સામાવાળાઓના જણાવ્યા અનુસાર, જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ પાછળનો કાયદાકીય ઉદ્દેશ્ય ઉપાર્જિત ક્રેડિટને જાળવી રાખવાનો અને ભવિષ્યની જીએસટી જવાબદારીઓની પૂર્તિ માટે તેના ઉપયોગની પરવાનગી આપવાનો છે, જેથી કરવેરાના કાસ્કેડિંગને અટકાવી શકાય અને સંક્રમણ દરમિયાન કર તટસ્થતા સુનિશ્ચિત કરી શકાય. જો કે, સદર જોગવાઈનો હેતુ જીએસટી કાયદા હેઠળ આવી પૂર્વ-જીએસટી ક્રેડિટને રોકડ રિફંડમાં રૂપાંતરિત કરવાની મંજૂરી આપવાનો ક્યારેય નહોતો.

(૨૯) આઈટીસી આગળ ખેંચવા અને આવી ક્રેડિટના રિફંડ વચ્ચેનો વૈધાનિક ભેદ કાયદાકીય યોજના માટે મૂળભૂત છે. અગાઉના કરવેરા કાયદાઓ

હેઠળ, સંબંધિત કાયદા હેઠળ જ્યાં પણ અનુમતિપાત્ર હોય ત્યાં સંચિત ક્રેડિટના રિફંડનો દાવો કરવા માટે ડીલર પાસે સ્વતંત્ર વૈધાનિક ઉપાય હતો. સંસદે જીએસટી એક્ટ્સ હેઠળ આ ભેદને સભાનપણે જાળવી રાખ્યો છે અને એવી જોગવાઈ કરી છે કે પ્રવર્તમાન કાયદાઓ હેઠળની સંચિત ક્રેડિટ કાં તો જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ ભવિષ્યના ઉપયોગ માટે જીએસટી વ્યવસ્થામાં આગળ ખેંચી શકાય છે અથવા પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ રિફંડનું સંચાલન કરતી જોગવાઈઓ અનુસાર તેની સાથે વ્યવહાર કરી શકાય છે. સામાવાળાઓના જણાવ્યા મુજબ, આ બે ઉપાયો પરસ્પર વિશિષ્ટ છે અને એક જ ક્રેડિટના સંબંધમાં એકસાથે લાગુ કરી શકાતા નથી.

(૩૦) આ સંદર્ભમાં, જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, જે આદેશ આપે છે કે પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ ઉદ્ભવતા કર, ડ્યુટી, વ્યાજ અથવા સેન્ટ્રલ વેલ્યુ એડેડ ટેક્સ ક્રેડિટ (ટૂંકમાં "સેનવેટ ક્રેડિટ") ના રિફંડ માટેના દરેક દાવાનો પ્રવર્તમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર નિકાલ કરવામાં આવશે અને આખરે રિફંડપાત્ર જણાતી કોઈપણ રકમ રોકડમાં ચૂકવવામાં આવશે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ના બીજા પરંતુક પર વિશેષ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે, જે સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ કરે છે કે સેનવેટ ક્રેડિટની કોઈપણ રકમ, જેમાં વેટ ક્રેડિટનો સમાવેશ થાય છે, તેના સંબંધમાં કોઈ રિફંડ આપવામાં આવશે નહીં, જ્યાં નિયત તારીખે તેનું બેલેન્સ જીએસટી

એક્ટ્સ ની જોગવાઈઓ હેઠળ પહેલેથી જ આગળ ખેંચવામાં આવ્યું હોય. સામાવાળાઓના જણાવ્યા મુજબ, સદર પરંતુકનો સમાવેશ કરવા પાછળનો કાયદાકીય ઇરાદો સ્પષ્ટ છે, એટલે કે લાભોના બેવડા ઉપયોગને રોકવો, અયોગ્ય સંવર્ધન ટાળવું અને અગાઉની કર વ્યવસ્થામાંથી જીએસટીમાં સંક્રમણ દરમિયાન નાણાકીય શિસ્ત જાળવવી.

(૩૧) ઉપરોક્ત વૈધાનિક માળખા પર આગળ વધતાં, વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે, હાલના કેસમાં, અરજદારે સ્વીકૃતપણે વેટ એક્ટ ની જોગવાઈઓ હેઠળ આઈટીસી જમા કરી હતી અને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ ભરીને સદર સંચિત ક્રેડિટ આગળ ખેંચવાના વૈધાનિક વિકલ્પનો સભાનપણે ઉપયોગ કર્યો હતો. પરિણામે, સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ એસજીએસટી હેડ હેઠળ અરજદારના ઇસીએલ માં જમા થઈ હતી અને જીએસટી જવાબદારીની ચુકવણી માટે ઉપલબ્ધ બની હતી.

(૩૨) સંચિત વેટ ક્રેડિટને જીએસટી વ્યવસ્થામાં સ્વેચ્છાએ આગળ ખેંચવાનું પસંદ કર્યા પછી, અરજદાર જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ના બીજા પરંતુકમાં સમાવિષ્ટ વૈધાનિક પ્રતિબંધને આધીન બન્યો હતો. પરિણામે, અરજદાર જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ તે જ સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટના રિફંડની માંગણી કરવાથી વંચિત છે.

(૩૩) જુલાઈ ૨૦૧૭ થી માર્ચ ૨૦૧૮ ના સમયગાળા માટે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ રિફંડ અરજી, જો કે ઉપરછણી રીતે ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરમાંથી ઉદ્ભવતી આઈટીસી ના સંચયના કારણે કરવામાં આવી હતી, પરંતુ તેના દાયરામાં ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ દ્વારા આગળ ખેંચાયેલી સંક્રમણકાલીન વેટ ક્રેડિટનો સમાવેશ થતો હતો. સામાવાળાઓના જણાવ્યા અનુસાર, સદર સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ સ્વીકૃતપણે રદ કરાયેલા વેટ કાયદા હેઠળ ઉદ્ભવી હતી અને જીએસટી કાયદાઓ હેઠળ નહીં.

(૩૪) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) માત્ર તેમાં સ્પષ્ટપણે વિચારાયેલા મર્યાદિત સંજોગોમાં જીએસટી વ્યવસ્થા હેઠળ જમા થયેલી બિનઉપયોગી આઈટીસી ના રિફંડને જ અધિકૃત કરે છે, એટલે કે કરની ચુકવણી વિના કરાયેલ ઝીરો-રેટેડ સપ્લાય અથવા ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે ક્રેડિટનું સંચય. આ જોગવાઈ માત્ર જીએસટી કાયદા હેઠળ કરવામાં આવેલા ઇનવર્ડ સપ્લાયમાંથી ઉદ્ભવતી ક્રેડિટના રિફંડની જ વિચારણા કરે છે અને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ માં સમાવિષ્ટ સંક્રમણકાલીન પદ્ધતિના આધારે જીએસટી વ્યવસ્થામાં માત્ર સ્થાનાંતરિત થયેલી ક્રેડિટ સુધી વિસ્તરતી નથી.

(૩૫) ઇસીએલ માં સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટનું માત્ર પ્રતિબિંબ તેના આંતરિક સ્વરૂપ અથવા સ્ત્રોતને બદલતું નથી. આવી ક્રેડિટ અગાઉના વેટ કાયદામાંથી પોતાનો સ્ત્રોત મેળવવાનું ચાલુ રાખે છે અને માત્ર ઇસીએલ

માં પ્રતિબિંબિત થવાના કારણે તે જીએસટી કાયદા હેઠળ ઉત્પન્ન થયેલી આઈટીસી બની જતી નથી.

(૩૬) સામાવાળાઓના જણાવ્યા અનુસાર, અરજદારના અર્થઘટનને સ્વીકારવાથી જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) નો બીજો પરંતુક સંપૂર્ણપણે નિર્રથક બની જશે અને જીએસટી એક્ટ્સ ના પ્રકરણ-III માં સમાવિષ્ટ સંક્રમણકાલીન જોગવાઈઓ પાછળનો કાયદાકીય ઉદ્દેશ્ય પરાજિત થશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અગાઉની કર વ્યવસ્થામાંથી અધિકારો અને જવાબદારીઓના સ્થાનાંતરણનું સંચાલન કરવા માટે સંક્રમણકાલીન જોગવાઈઓ એક સ્વયં-સંપૂર્ણ સંહિતા તરીકે ઘડવામાં આવી છે અને તેનો હેતુ નાણાકીય લાભોના બેવડા ઉપયોગને રોકવાની સાથે સીમલેસ સંક્રમણ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે.

(૩૭) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ સંક્રમણકાલીન વેટ ક્રેડિટના રિફંડની મંજૂરી આપવાથી જીએસટી વ્યવસ્થા હેઠળ વિચારવામાં આવેલ નાણાકીય માળખું પણ ગંભીર રીતે ખોરવાઈ જશે. અગાઉના વેટ કાયદાઓ હેઠળ એકત્રિત કરાયેલા કર સંબંધિત રાજ્ય સરકારોની આવકનો ભાગ હતા, જ્યારે જીએસટી વ્યવસ્થા હેઠળ રિફંડ કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચે સમાધાન અને ફાળવણીને સંડોવતી તદ્દન અલગ વૈધાનિક વ્યવસ્થા દ્વારા સંચાલિત થાય છે. તેથી, સંસદે પૂર્વ-જીએસટી ક્રેડિટના રિફંડને પ્રવર્તમાન કાયદાઓના માળખા સુધી સભાનપણે મર્યાદિત રાખ્યું અને અનિચ્છનીય આવકના પ્રવાહને ટાળવા અને નાણાકીય સંતુલન

જાળવવા માટે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ના બીજા પરંતુકનો સ્પષ્ટપણે સમાવેશ કર્યો. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સંક્રમણકાલીન વેટ ક્રેડિટના રિફંડ માટેના અરજદારના દાવાને નકારવો એ જીએસટી એક્ટ્સ પાછળની વૈધાનિક યોજના અને કાયદાકીય ઇરાદા સાથે સંપૂર્ણપણે સુસંગત છે.

(૩૮) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) ના સાદા વાંચન પર પણ અરજદારનો દાવો ભૂલભરેલો છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે તેમાં વપરાયેલ શબ્દપ્રયોગ, એટલે કે "જ્યાં ઇનપુટ્સ પરના કરનો દર આઉટપુટ સપ્લાય પરના કરના દર કરતાં વધુ હોવાના કારણે ક્રેડિટ જમા થઈ હોય", તે અસ્પષ્ટપણે સંબંધિત કર સમયગાળા દરમિયાન ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે જીએસટી વ્યવસ્થા હેઠળ ઉત્પન્ન થયેલી આઈટીસી ના સંચયની વિચારણા કરે છે.

(૩૯) સામાવાળાઓના જણાવ્યા મુજબ, ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ દ્વારા અરજદાર દ્વારા આગળ ખેંચાયેલી સંક્રમણકાલીન વેટ ક્રેડિટ જીએસટી કાયદા હેઠળના કોઈ ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરને આભારી નથી. તે માત્ર નિયત તારીખે અગાઉના વેટ એક્ટ હેઠળ અરજદારના ખાતામાં રહેલા આઈટીસી ના આખરી બેલેન્સને દર્શાવે છે, જે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ ના આધારે જીએસટી વ્યવસ્થામાં સ્થાનાંતરિત થયું હતું. તેથી, આવી ક્રેડિટને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) ના હેતુઓ માટે

જીએસટી કાયદા હેઠળ જમા થયેલી આઈટીસી સાથે સરખાવી શકાય નહીં.

(૪૦) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૨(૬૨), ૨(૬૩) અને ૫૪(૩) નું સંયુક્ત વાંચન સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ રિફંડ માટેની વૈધાનિક વ્યવસ્થા જીએસટી કાયદા હેઠળ લાદવામાં આવેલા "ઇનપુટ ટેક્સ" માંથી ઉદ્ભવતી બિનઉપયોગી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ પૂરતી મર્યાદિત છે અને તેમાં ખાસ નિર્દિષ્ટ બે સંજોગોમાં જ છે, એટલે કે કરની ચુકવણી વિના કરાયેલ ઝીરો-રેટેડ સપ્લાય અને ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે ક્રેડિટનું સંચય. પરિણામે, અરજદારની રિફંડ અરજી પર પ્રક્રિયા કરતી વખતે, સામાવાળાઓએ ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે જીએસટી વ્યવસ્થા હેઠળ જમા થયેલી આઈટીસી સંબંધિત રિફંડ યોગ્ય રીતે મંજૂર કર્યું હતું, પરંતુ અગાઉની વ્યવસ્થામાંથી આગળ ખેંચાયેલી સંક્રમણકાલીન વેટ ક્રેડિટ દર્શાવતા ઘટકને નકારી કાઢ્યો હતો.

(૪૧) વિદ્વાન એજીપીએ જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૮૯(૫) તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું છે, જે ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરમાંથી ઉદ્ભવતા રિફંડની ગણતરી માટેનું સૂત્ર નિર્ધારિત કરે છે. તેના સ્પષ્ટીકરણ (એ) પર વિશેષ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે, જે "નેટ આઈટીસી" ને "સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન ઇનપુટ્સ પર મેળવેલી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ" તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે "સંબંધિત સમયગાળા

દરમિયાન" શબ્દપ્રયોગ નોંધપાત્ર મહત્વ ધરાવે છે, કારણ કે ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ દ્વારા આગળ ખેંચાયેલી સંક્રમણકાલીન વેટ ક્રેડિટ સ્વીકૃતપણે સંબંધિત કર સમયગાળા દરમિયાન, એટલે કે જુલાઈ, ૨૦૧૭ થી માર્ચ, ૨૦૧૮ દરમિયાન, જીએસટી કાયદા હેઠળ પ્રાપ્ત થયેલા કરપાત્ર ઈનવર્ડ સપ્લાયના કારણે મેળવવામાં આવી ન હતી. તેના બદલે, તે ૩૦.૦૬.૨૦૧૭ ની સ્થિતિ મુજબ અરજદારની ક્રેડિટમાં રહેલું પૂર્વ-અસ્તિત્વ ધરાવતું બેલેન્સ હતું, જે વૈધાનિક સંક્રમણકાલીન પદ્ધતિ દ્વારા માત્ર જીએસટી વ્યવસ્થામાં સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવ્યું હતું. તેથી, આવી ક્રેડિટ જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૮૯(પ) હેઠળ વિચારાયેલ "નેટ આઈટીસી" ના દાયરાની બહાર આવે છે અને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ રિફંડની ગણતરી કરતી વખતે તેને ધ્યાનમાં લઈ શકાતી નથી.

(૪૨) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) પર અરજદારનો આધાર સમાન રીતે ભૂલભરેલો છે. સામાવાળાઓના જણાવ્યા અનુસાર, જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯ અને ૫૪ તદ્દન અલગ ક્ષેત્રોમાં કાર્ય કરે છે અને અલગ કાયદાકીય હેતુઓ પૂરા પાડે છે. જ્યારે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯ કરની ચુકવણી અને આઈટીસી ના ઉપયોગનું સંચાલન કરતી મશીનરી જોગવાઈઓનો એક ભાગ બનાવે છે, ત્યારે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪ એ તેમાં સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત શરતોને આધીન રહીને રિફંડનો દાવો કરવાનો મર્યાદિત વૈધાનિક અધિકાર આપતી મૂળભૂત જોગવાઈ છે. તેથી,

ક્રેડિટના ઉપયોગનું નિયમન કરતી શરતો રિફંડનું સંચાલન કરતી જોગવાઈઓમાં આચાત કરી શકાતી નથી.

(૪૩) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે, જે જોગવાઈ કરે છે કે ઈસીએલ માં ઉપલબ્ધ રકમનો ઉપયોગ સીજીએસટી એક્ટ અથવા ઇન્ટિગ્રેટેડ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ હેઠળ આઉટપુટ ટેક્સની ચુકવણી માટે નિર્ધારિત રીતે અને નિર્ધારિત શરતો અને પ્રતિબંધોને આધીન રહીને થઈ શકે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જોગવાઈનું સાદું વાંચન કોઈ શંકાને સ્થાન આપતું નથી કે તે માત્ર આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારીની પૂર્તિ માટે ઈસીએલ માં ઉપલબ્ધ ક્રેડિટના ઉપયોગને અધિકૃત કરતી એક સક્ષમ જોગવાઈ છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) કે કલમ ૪૯(૫) આવી ક્રેડિટના રિફંડનો દાવો કરવાનો કોઈ સ્વતંત્ર અધિકાર ઊભો કરતી નથી કે માન્યતા આપતી નથી.

(૪૪) ઉપરોક્ત રજૂઆતને વિગતવાર સમજાવતાં, વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલે દલીલ કરી હતી કે ધારાસભાએ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) માં "આઉટપુટ ટેક્સ તરફ કોઈપણ ચુકવણી કરવા માટે ઉપયોગ કરી શકાય છે" શબ્દપ્રયોગનો સભાનપણે ઉપયોગ કર્યો છે અને "રિફંડ કરી શકાય છે" અથવા "રિફંડ તરીકે દાવો કરી શકાય છે" જેવા શબ્દપ્રયોગોનો ઉપયોગ કરવાનું સ્પષ્ટપણે ટાલ્યું છે. આ લોપ જાણીજોઈને કરવામાં આવ્યો છે અને કાયદાકીય ઇરાદાને પ્રતિબિંબિત કરે

છે કે ઉપયોગ માટે ક્રેડિટની ઉપલબ્ધતા આપમેળે તેના રિફંડ મેળવવાનો અધિકાર આપતી નથી.

(૪૫) હાલના કેસમાં, અરજદારે ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ ભરીને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ સંચિત વેટ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને માન્ય રીતે આગળ ખેંચી હતી, જેના પર સદર રકમ ઇસીએલ નો ભાગ બની ગઈ હતી અને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) ના સંદર્ભમાં આઉટપુટ ટેક્સની ચુકવણી માટે ઉપયોગ કરવા માટે ઉપલબ્ધ હતી. જો કે, માત્ર એ હકીકત કે સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ જીએસટી જવાબદારીની પૂર્તિ માટે વાપરવા સક્ષમ છે તે એવા અનુમાન તરફ દોરી શકે નહીં કે તે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ રિફંડપાત્ર પણ બને છે. આઈટીસી નો ઉપયોગ અને તેનું રિફંડ એ અલગ-અલગ જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત, અલગ-અલગ ક્ષેત્રોમાં કાર્યરત, અલગ-અલગ શરતોને આધીન અને અલગ-અલગ કાયદાકીય ઉદ્દેશ્યો પ્રાપ્ત કરવાના હેતુથી બે અલગ વૈધાનિક વિભાવનાઓ છે. ઉપયોગના અધિકારને રિફંડનો દાવો કરવાના અધિકાર સાથે સરખાવતું કોઈપણ અર્થઘટન માત્ર કાયદાની સાદી ભાષાથી વિપરીત નહીં હોય પરંતુ જીએસટી એક્ટ્સ ના પ્રકરણ ૧૧ માં સમાવિષ્ટ કાળજીપૂર્વક રચાયેલી સંક્રમણકાલીન જોગવાઈઓને પણ નિર્રર્થક બનાવશે.

(૪૬) વિદ્વાન એજીપીએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ અને ૪૯(૪) પાછળનો કાયદાકીય ઇરાદો પાત્ર સંચિત ક્રેડિટ્સને જાળવી રાખીને અને ભવિષ્યની જીએસટી જવાબદારીઓની

પૂર્તિ માટે તેમના ઉપયોગની પરવાનગી આપીને અગાઉની પરોક્ષ કર વ્યવસ્થામાંથી જીએસટી વ્યવસ્થામાં સીમલેસ સંક્રમણ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે. આ જોગવાઈઓનો ઉદ્દેશ્ય કરવેરાના કાસ્કેડિંગને રોકવાનો અને રદ કરાયેલા કાયદા હેઠળ મેળવેલી કાયદેસરની ક્રેડિટ માત્ર જીએસટી વ્યવસ્થાની શરૂઆતના કારણે રદ ન થાય તેની ખાતરી કરવાનો છે.

(૪૭) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩), જો કે, તદ્દન અલગ ક્ષેત્રમાં કાર્ય કરે છે. સદર જોગવાઈ માત્ર તેમાં સ્પષ્ટપણે ગણાવેલા સંજોગોમાં જ બિનઉપયોગી આઈટીસી ના રિફંડની મંજૂરી આપીને એક મર્યાદિત અપવાદ બનાવે છે, એટલે કે કરની ચુકવણી વિના કરવામાં આવેલા ઝીરો-રેટેડ સપ્લાય અને જીએસટી કાયદા હેઠળ ઇન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે ક્રેડિટનું સંચય. તેથી, રિફંડ એ ઇસીએલ માં પ્રતિબિંબિત દરેક ક્રેડિટ બેલેન્સનું અંતર્ગત અથવા આપમેળે પરિણામ નથી.

(૪૮) સામાવાળાઓના જણાવ્યા મુજબ, અરજદારના અર્થઘટનનો સ્વીકાર કરવાથી ક્રેડિટના ઉપયોગ અને ક્રેડિટના રિફંડ વચ્ચે સંસદ દ્વારા સભાનપણે જાળવી રાખવામાં આવેલ સ્પષ્ટ ભેદ ભૂંસાઈ જશે, ઉપરાંત જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) નો બીજો પરંતુક સંપૂર્ણપણે નિર્રથક બની જશે. સદર પરંતુક, અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં, કોઈપણ ક્રેડિટના સંબંધમાં રિફંડ આપવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે, જેનું નિયત તારીખે બેલેન્સ જીએસટી કાયદા હેઠળ પહેલેથી જ આગળ ખેંચવામાં આવ્યું હોય.

(૪૯) વિદ્વાન એજીપીએ રજૂઆત કરી હતી કે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪), ૫૪(૩), ૧૪૦ અને ૧૪૨(૩) નું સુમેળભર્યું વાંચન સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટનું સંચાલન કરતી કાયદાકીય યોજનાને અચૂકપણે પ્રગટ કરે છે.

(૫૦) કેપિટલ ગુડ્સ સંબંધિત આઈટીસી નો ઉપયોગ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૬ અને ૪૯ અનુસાર આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારીની ચુકવણી માટે થઈ શકે છે. જો કે, ઈન્વર્ટેડ ડ્યુટી સ્ટ્રક્ચરના કારણે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ રિફંડ માત્ર "ઈનપુટ્સ" માંથી ઉદ્ભવતા સંચય પૂરતું જ મર્યાદિત છે અને કેપિટલ ગુડ્સ સંબંધિત ક્રેડિટ સુધી વિસ્તરતું નથી.

(૫૧) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) ની જોગવાઈનો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો છે, અને એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તે એવી જોગવાઈ કરે છે કે ઈસીએલ માં ઉપલબ્ધ બેલેન્સ "આઉટપુટ ટેક્સ તરફ કોઈપણ ચુકવણી કરવા માટે વાપરી શકાય છે", જ્યારે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪ તેમાં વિચારાયેલી ચોક્કસ પરિસ્થિતિઓમાં રિફંડ મેળવવાનો માત્ર મર્યાદિત વૈધાનિક અધિકાર આપે છે. ઉપયોગ અને રિફંડ વચ્ચેનો કાયદાકીય ભેદ, તેથી, ઈરાદાપૂર્વકનો અને મૂળભૂત બંને છે.

(૫૨) તદનુસાર, એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે જો અરજદારનું અર્થઘટન સ્વીકારવામાં આવે, તો ઈસીએલ માં પ્રતિબિંબિત દરેક રકમ માત્ર તે ઉપયોગ માટે સક્ષમ હોવાના કારણે રિફંડપાત્ર બની જશે. આપું અર્થઘટન માત્ર ઉપયોગ અને રિફંડ વચ્ચે સંસદ દ્વારા સભાનપણે જાળવી રાખેલા

ભેદને ભૂંસી નાખશે નહીં પરંતુ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ના બીજા પરંતુકને પણ બિનજરૂરી બનાવી દેશે, જે સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતથી વિપરીત છે કે કાયદાની દરેક જોગવાઈનું અર્થઘટન એવી રીતે થવું જોઈએ કે જે તેના તમામ ભાગોને અસર આપે અને કોઈપણ જોગવાઈને અનાવશ્યક કે નિર્થક બનાવવાનું ટાળે.

સંક્રમણકાલીન આઈટીસી નું નિયમન કરતા વૈધાનિક માળખાનું વિશ્લેષણ :

(૫૩) રિટ અરજીમાં ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલ મુદ્દો ભલે સંક્ષિપ્ત હોય, પરંતુ તે અગાઉની કર વ્યવસ્થામાંથી તેના સંક્રમણ પછી જીએસટી વ્યવસ્થા હેઠળ આઈટીસી ના રિફંડના દાવાનું નિયમન કરતી વિવિધ જોગવાઈઓને પોતાના દાયરામાં લે છે. વેટ વ્યવસ્થા હેઠળ અરજદારની રૂ. ૨૩,૭૪,૬૮૯/- ની સંચિત આઈટીસી જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૧૧૭ હેઠળ ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ ભરીને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ ૦૧.૦૭.૨૦૧૭ થી જીએસટી વ્યવસ્થામાં સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવી હતી. પરિણામે, સદર સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટ જુલાઈ, ૨૦૧૭ માં અરજદારના ઇસીએલ માં પ્રતિબિંબિત થઈ હતી. તદનુસાર, ૦૧.૦૭.૨૦૧૭ થી ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ ના સમયગાળા માટે, અરજદારે કુલ મળીને રૂ. ૨૮,૫૪,૯૮૭/- ની વધારાની આઈટીસી જમા કરી હતી. રૂ. ૨૮,૫૪,૯૮૭/- માંથી, અરજદારે જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૮૯ હેઠળ ફોર્મ જીએસટી આરએફડી-૦૧એ માં રૂ. ૨૩,૫૦,૦૦૦/- ની એસજીએસટી ના રિફંડ માટે અરજી કરી હતી.

(૫૪) તારીખ ૦૯.૧૦.૨૦૧૯ ના પત્ર દ્વારા, સામાવાળા નં. ૨ એ રૂ. ૨૩,૫૦,૦૦૦/- ના કુલ દાવા સામે માત્ર રૂ. ૪,૭૫,૩૨૪/- નું રિફંડ મંજૂર કર્યું. તે સાથે જ, સામાવાળા નં. ૨ એ તારીખ ૦૯.૧૦.૨૦૧૯ ના ફોર્મ જીએસટી આરએફડી-૦૫ માં પેમેન્ટ એડવાઈસ જારી કરી, જેના અનુસંધાનમાં રૂ. ૪,૭૫,૩૨૪/- ની ઉપરોક્ત રકમ અરજદારના બેંક ખાતામાં જમા કરવામાં આવી. પરિણામે, સામાવાળા નં. ૨ એ બાકીના રૂ. ૧૮,૭૪,૬૭૬/- ના રિફંડ દાવાને નકારી કાઢ્યો.

(૫૫) રૂ. ૧૮,૭૪,૬૭૬/- ની આઈટીસી ના રિફંડનો દાવો વિભાગ દ્વારા જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ના બીજા પરંતુકનો સહારો લઈને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે, જે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ આગળ ખેંચવામાં આવેલી કોઈપણ ક્રેડિટના સંબંધમાં રિફંડ આપવા પર સ્પષ્ટપણે પ્રતિબંધ મૂકે છે.

(૫૬) અમારી સમક્ષ ઉપસ્થિત થયેલા પ્રશ્નોનો જવાબ અગાઉની કર વ્યવસ્થામાંથી જીએસટી વ્યવસ્થામાં સંક્રમણકાલીન તબક્કાનું સંચાલન કરતી વિવિધ જોગવાઈઓના સંયુક્ત વાંચનમાં રહેલો છે.

(૫૭) જીએસટી એક્ટ્સ નું પ્રકરણ-III સંક્રમણકાલીન જોગવાઈઓ ધ્યાને લે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૩૯ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ડ્યુટી, સર્વિસ ટેક્સ, સ્ટેટ સેલ્સ ટેક્સ, વેટ વગેરે જેવા કેન્દ્ર અને રાજ્યના તત્કાલીન પ્રવર્તમાન કરવેરા કાયદાઓના નોંધાયેલા કરદાતાઓના જીએસટી વ્યવસ્થામાં સ્થાનાંતરણની જોગવાઈ કરે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ

૧૪૦ આઈટીસી માટે સંક્રમણકાલીન વ્યવસ્થાઓ નિર્ધારિત કરે છે, જે કરદાતાઓના હિતનું રક્ષણ કરે છે અને તેમાં દર્શાવેલી શરતોની પૂર્તિને આધીન પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ ઉપલબ્ધ આઈટીસી ને આગળ ખેંચવા સક્ષમ બનાવે છે. પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ કરદાતાઓ માટે ક્રેડિટનું રિફંડ હંમેશા ઉપલબ્ધ હતું. જો કે, જીએસટી હેઠળ આવી ક્રેડિટનો ઉપયોગ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨ હેઠળ વધુ પ્રતિબંધિત છે.

(૫૮) રૂ. ૧૮,૭૪,૬૭૬/- ની આઈટીસી ના રિફંડનો દાવો વિભાગ દ્વારા જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ના બીજા પરંતુકનો સહારો લઈને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે, જે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૦ હેઠળ આગળ ખેંચવામાં આવેલી કોઈપણ ક્રેડિટના સંબંધમાં રિફંડ આપવા પર સ્પષ્ટપણે પ્રતિબંધ મૂકે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) નીચે મુજબ વંચાય છે:

“કલમ ૧૪૨ : પરચુરણ સંક્રમણકાલીન જોગવાઈઓ

(૩) પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલ સેનવેટ ક્રેડિટ, ડ્યુટી, કર, વ્યાજ અથવા અન્ય કોઈપણ રકમના રિફંડ માટે નિયુક્ત તારીખ પહેલાં, તે દિવસે અથવા તે પછી કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ રિફંડ માટેનો દરેક દાવો પ્રવર્તમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર નિકાલ કરવામાં આવશે અને આખરે તેને મળવાપાત્ર કોઈપણ રકમ રોકડમાં ચૂકવવામાં આવશે, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ (૧૯૪૪ નો ૧) ની કલમ ૧૧બી ની પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈઓ સિવાય પ્રવર્તમાન કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ સમાવિષ્ટ કોઈપણ વિપરીત બાબત હોવા છતાં:

પરંતુ જ્યાં સેનવેટ ક્રેડિટના રિફંડ માટેનો કોઈ દાવો સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે નકારી કાઢવામાં આવે છે, ત્યાં આ રીતે નકારી કાઢવામાં આવેલી રકમ રદ થશે:

પરંતુ વધુમાં કે સેનવેટ કેડિટની કોઈપણ રકમનું કોઈ રિફંડ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં જ્યાં સદર રકમનું નિયુક્ત તારીખે રહેલું બેલેન્સ આ અધિનિયમ હેઠળ આગળ ખેંચવામાં આવ્યું હોય.”

(૫૯) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨ આઈટીસી નું સંચાલન કરતી પરચુરણ સંક્રમણકાલીન જોગવાઈઓ સાથે સંબંધ ધરાવે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) નિર્ધારિત કરે છે કે પ્રવર્તમાન કાયદાઓ, એટલે કે વેટ વગેરે હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી કેડિટ, ડ્યુટી, કર, વ્યાજ અથવા અન્ય કોઈપણ રકમના રિફંડના દાવાનો આવા કાયદાઓ, એટલે કે વેટ વગેરેની જોગવાઈઓ અનુસાર નિકાલ કરવામાં આવશે અને મળવાપાત્ર રકમ રોકડમાં ચૂકવવામાં આવશે. પ્રથમ પરંતુક, પ્રવર્તમાન કાયદા (વેટ) ની સંપૂર્ણ અને આંશિક રીતે નકારી કાઢવામાં આવેલી કેડિટ રદ થવાની જોગવાઈ કરે છે, જ્યારે બીજો પરંતુક સેનવેટ કેડિટ (વેટ એક્ટ) ની રકમના રિફંડના દાવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે/અટકાવે છે, જ્યાં સદર રકમનું બેલેન્સ જીએસટી એક્ટ્સ હેઠળ આગળ ખેંચવામાં આવ્યું હોય. આમ, જીએસટી વ્યવસ્થાએ અગાઉની વ્યવસ્થાના કરદાતાઓ પર જીએસટી વ્યવસ્થાના અમલ પહેલાં કે પછી પણ કેડિટના રિફંડનો દાવો કરવા પર ક્યારેય કોઈ પ્રતિબંધ મૂક્યો નથી. ધારાસભાએ કરદાતાઓના હિતનું રક્ષણ કરવા માટે પ્રવર્તમાન કાયદાઓ મુજબ તેમના દાવાઓ પર પ્રક્રિયા કરીને કેડિટની રકમ રોકડમાં આપવા માટે જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ની ઉદાર જોગવાઈ ઘડી હતી. જો કે, જીએસટી એક્ટ્સ ની

કલમ ૧૪૨(૩) નો બીજો પરંતુક તે કિસ્સાઓમાં રિફંડના દાવાને પ્રતિબંધિત કરે છે, જેમાં કેડિટનું બેલેન્સ આગળ ખેંચવામાં આવ્યું હોય.

(૬૦) સામાવાળાઓએ બીજા પરંતુકના પ્રકાશમાં ફોર્મ જીએસટી ટ્રાન્સ-૧ દ્વારા અરજદાર દ્વારા આગળ ખેંચાયેલી સંક્રમણકાલીન વેટ કેડિટનું રિફંડ નકાર્યું છે. અરજદારનો એવો કેસ છે કે તે જીએસટી એક્ટ્સ હેઠળ આઈટીસી ના રિફંડ માટે હકદાર છે, કારણ કે ટ્રાન્સ-૧ ફોર્મ સ્વીકારવા પર, વેટ વ્યવસ્થા હેઠળ ઉપલબ્ધ આઈટીસી જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) હેઠળ જીએસટી વ્યવસ્થાનો ભાગ બને છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪ ની સંબંધિત જોગવાઈઓ નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવી છે:

“કલમ ૫૪ : કરનું રિફંડ

(૧) આવા કર પર ચૂકવેલ કોઈપણ કર અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય, અથવા તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી અન્ય કોઈપણ રકમના રિફંડનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિ સુસંગત તારીખથી બે વર્ષ પૂરા થતાં પહેલાં નિર્ધારિત ફોર્મ અને રીતે અરજી કરી શકે છે:

પરંતુ કલમ ૪૯ ની પેટા-કલમ (૬) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ઇલેક્ટ્રોનિક કેશ લેજરમાં કોઈપણ બેલેન્સના રિફંડનો દાવો કરતી નોંધાયેલ વ્યક્તિ, કલમ ૩૯ હેઠળ રજૂ કરાયેલા રિટર્નમાં નિર્ધારિત રીતે આવા રિફંડનો દાવો કરી શકે છે.

(૨)

(૩) પેટા-કલમ (૧૦) ની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, નોંધાયેલ વ્યક્તિ કોઈપણ કર સમયગાળાના અંતે કોઈપણ બિનઉપયોગી ઇનપુટ ટેક્સ કેડિટના રિફંડનો દાવો કરી શકે છે:

પરંતુ નીચેના સિવાયના અન્ય કિસ્સાઓમાં બિનઉપયોગી ઇનપુટ ટેક્સ કેડિટનું કોઈ રિફંડ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં:

(૧) કરની ચુકવણી વિના કરવામાં આવેલ ઝીરો રેટેડ સપ્લાય;

(૨) જ્યાં ઇનપુટ્સ પરના કરનો દર આઉટપુટ સપ્લાય પરના કરના દર કરતાં વધુ હોવાના કારણે કેડિટ જમા થઈ હોય (નિલ રેટેડ અથવા સંપૂર્ણ મુક્તિવાળા સપ્લાય સિવાય), કાઉન્સિલની ભલામણો પર

સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવે તેવા માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના સપ્લાય સિવાય: ”

(૬૧) જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૫૪(૩) પરંતુકો હેઠળ નિર્ધારિત પ્રતિબંધો

સાથે બિનઉપયોગી આઈટીસી ના દાવાને માન્યતા આપે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ના પ્રકરણ-૧ હેઠળ કલમ ૪૯ કર, વ્યાજ, દંડ અને અન્ય રકમોની ચુકવણીનું નિયમન કરે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૧) ઈસીએલ માં રકમ જમા કરવા વિશે ઉલ્લેખ કરે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૩) નિર્દેશ આપે છે કે ઇલેક્ટ્રોનિક કેશ લેજરમાં ઉપલબ્ધ રકમનો ઉપયોગ જીએસટી એક્ટ્સ ની જોગવાઈઓ હેઠળ કોઈપણ રકમ માટે કર, વ્યાજ વગેરેની ચુકવણી માટે થઈ શકે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) નિર્ધારિત કરે છે કે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજરમાં ઉપલબ્ધ રકમનો ઉપયોગ જીએસટી અથવા આઈજીએસટી હેઠળ આઉટપુટ ટેક્સ તરફ કોઈપણ ચુકવણી કરવા માટે નિર્ધારિત રીતે અને શરતોને આધીન થઈ શકે છે. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૬) જીએસટી અથવા નિયમો હેઠળ ઇલેક્ટ્રોનિક કેશ લેજર અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજરમાં રહેલા બેલેન્સને કલમ ૫૪ અનુસાર રિફંડ કરવાની પરવાનગી આપે છે.

(૬૨) જીએસટી એક્ટ્સ નું પ્રકરણ-૧૧ કલમ ૫૪ ને સમાવે છે જે કરના રિફંડનું

સંચાલન કરે છે. આમ, જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૪૯(૪) અને કલમ ૫૪(૩) ની યોજનાના સંયુક્ત વાંચન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કલમ ૪૯(૪) ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજરમાં રહેલી રકમને "આઉટપુટ ટેક્સ તરફ ચુકવણી કરવાના હેતુ માટે ઉપયોગ" કરવાની પરવાનગી આપે છે, જ્યારે

કલમ ૫૪(૩) તેમાં ગણાવેલ બે સંજોગોમાં રિફંડના દાવાની પરવાનગી આપે છે. પ્રથમ, કરની ચુકવણી વિના કરવામાં આવેલા ઝીરો-રેટેડ સપ્લાયના કિસ્સામાં, અને બીજું, ઇન્વર્ટેડ ટેક્સ સ્ટ્રક્ચર પર. આ બંને સંજોગોમાં રિફંડની ગણતરી જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૮૯(૪) અને (૫) હેઠળ આપવામાં આવેલા સૂત્રો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. ૦૧.૧૦.૨૦૨૨ ના સુધારા પહેલાં કલમ ૫૪ નો પ્રથમ પરંતુક ઉલ્લેખ કરે છે કે કલમ ૪૯ ની પેટા-કલમ (૬) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ઇલેક્ટ્રોનિક કેશ લેજરમાં કોઈપણ બેલેન્સના રિફંડનો દાવો કરતી નોંધાયેલ વ્યક્તિ, કલમ ૩૯ હેઠળ રજૂ કરાયેલા રિટર્નમાં નિર્ધારિત રીતે આવા રિફંડનો દાવો કરી શકે છે. કલમ ૪૯ ની પેટા-કલમ (૬) સ્પષ્ટ કરે છે કે "આ અધિનિયમ અથવા તેના હેઠળ બનાવેલા નિયમો હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર કર, વ્યાજ, દંડ, ફી અથવા અન્ય કોઈપણ રકમની ચુકવણી પછી ઇલેક્ટ્રોનિક કેશ લેજર અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજરમાં રહેલું બેલેન્સ કલમ ૫૪ ની જોગવાઈઓ અનુસાર રિફંડ કરી શકાય છે". આમ, પેટા-કલમ (૬) કલમ ૫૪ મુજબ "આ અધિનિયમ અથવા નિયમો" હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર ક્રેડિટના બેલેન્સના રિફંડનો ઉલ્લેખ કરે છે. આ દર્શાવે છે કે સંસદનો ઇરાદો ક્યારેય કલમ ૫૪ મુજબ અગાઉની વ્યવસ્થા હેઠળ સંચિત ક્રેડિટના રિફંડનો નહોતો, પરંતુ માત્ર જીએસટી વ્યવસ્થા હેઠળનો હતો.

તારણ:

(૬૩) ઉપરોક્ત જોગવાઈઓનું સમગ્ર વાંચન ધારાસભાના ઈરાદાને મજબૂત બનાવે છે. ધારાસભાનો સ્પષ્ટ ઈરાદો હતો કે પ્રી-જીએસટી અને પોસ્ટ-જીએસટી બંને વ્યવસ્થાઓમાં ફેલાયેલા આઈટીસી માટે નોંધાયેલા કરદાતાનો દાવો નિરાશ થવો જોઈએ નહીં. જો કે, આઈટીસી ના ઉપયોગ અને રિફંડ વચ્ચે એક સ્પષ્ટ સીમારેખા અસ્તિત્વમાં છે. કાયદાકીય ઈરાદો નિર્દેશ કરે છે કે જીએસટી વ્યવસ્થા અગાઉની વ્યવસ્થામાંથી સંચિત આઈટીસી નો આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારી માટે ઉપયોગ કરવાની પરવાનગી ત્યારે જ આપે છે જો તે સફળતાપૂર્વક ઈસીએલ માં સંક્રમિત થઈ હોય. તેનાથી વિપરીત, અગાઉની વ્યવસ્થામાંથી સંચિત ક્રેડિટની રોકડ ચુકવણી માત્ર રિફંડ દાવો દાખલ કરવા પર જ અનુમતિપાત્ર છે. આમ, કરદાતા કાં તો જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) હેઠળ રોકડમાં ચૂકવવા માટે પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ રિફંડ માંગી શકે છે, અથવા ક્રેડિટ સંક્રમિત કરવાનું પસંદ કરી શકે છે. જો સંચિત ક્રેડિટ આગળ ખેંચવામાં આવે, તો જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ના બીજા પરંતુક હેઠળનો વૈધાનિક પ્રતિબંધ સક્રિય થાય છે, જે રિફંડને અસ્વીકાર્ય બનાવે છે. જીએસટી વ્યવસ્થામાં સ્થાનાંતરિત થતા કરદાતાઓ બંને રસ્તાઓ એકસાથે અથવા અદલાબદલી કરીને અપનાવી શકે નહીં. તેમણે કાં તો પ્રી-જીએસટી સંચિત ક્રેડિટનું રોકડ રિફંડ મેળવવાનું પસંદ કરવું પડશે અથવા બેલેન્સને જીએસટી વ્યવસ્થામાં સંક્રમિત કરવું પડશે; જો તેઓ પછીનું પસંદ કરે છે, તો તેઓ રિફંડનો દાવો ગુમાવે છે પરંતુ

ક્રેડિટનો ઉપયોગ કરવાનો અધિકાર જાળવી રાખે છે. કલમ ૧૪૨(૩) નો આ ઇરાદો પ્રથમ પરંતુક પરથી ગર્ભિત છે, જે મુખ્ય કલમ ૧૪૨(૩) હેઠળ જૂની વ્યવસ્થા હેઠળ ક્રેડિટના રિફંડના દાવા પર આંશિક અથવા સંપૂર્ણ અસ્વીકાર પર ક્રેડિટ રદ થવાનો નિર્દેશ આપે છે, જ્યારે બીજો પરંતુક જો ક્રેડિટ સંક્રમિત થઈ હોય તો ક્રેડિટના રિફંડના દાવાને પ્રતિબંધિત કરે છે. ક્રેડિટના સંક્રમણ પર અરજદાર જૂની વ્યવસ્થાની જોગવાઈઓ હેઠળ ક્રેડિટના રિફંડનો દાવો કરી શકે નહીં. આવો દાવો માત્ર કલમ ૧૪૨(૩) હેઠળ પ્રતિબંધિત છે અને કલમ ૧૪૨(૩) હેઠળ દાવો કરાયેલી ક્રેડિટનો અસ્વીકાર/મંજૂરી પ્રથમ પરંતુક દ્વારા સંચાલિત થાય છે. માત્ર ટ્રાન્સ-૧ દ્વારા જીએસટી વ્યવસ્થામાં સંક્રમણ/ટ્રાન્સફરની પરવાનગી હોવાના કારણે, ક્રેડિટનું આવું ટ્રાન્સફર આપમેળે ક્રેડિટને કલમ ૫૪(૩) હેઠળ રિફંડને પાત્ર બનાવશે નહીં. ધારાસભાએ અગાઉની વ્યવસ્થામાંથી જીએસટીમાં ક્રેડિટના સંક્રમણનું નિયમન કરતું એક વિશિષ્ટ પ્રકરણ રજૂ કર્યું છે. આખરે, જીએસટી ની કલમ ૧૪૨(૩) એ સુનિશ્ચિત કરવા માટે એક ચેક છે કે કરદાતા એકવાર તે ક્રેડિટ આગળ ખેંચાઈ ગયા પછી અને જીએસટી માળખામાં સંક્રમિત થઈ ગયા પછી અગાઉની વ્યવસ્થાના રિફંડનો દાવો ન કરે. અરજદાર કાયદાની બહાર જઈને સંક્રમિત જીએસટી ના રિફંડ માટે આગ્રહ રાખી શકે નહીં.

(૬૪) અમે હવે અરજદાર તરફે ટાકેલા નિર્ણયો પર વિચાર કરી શકીએ છીએ.

અરજદારે પ્રાથમિક રીતે *ટોરેન્ટ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ)*

ના કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. સદર ચુકાદામાં હકીકતો અને કાયદાની ચર્ચા દર્શાવે છે કે આ અદાલતની સહવર્તી બેન્ચ સમક્ષ જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ની જોગવાઈના અમલ અંગે કોઈ પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો અને સમગ્ર કેસ ઝીરો રેટેડ સપ્લાયના રિફંડ પર આધારિત હતો, જેનો એ આધારે ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો કે ઇસીએલ માં કોઈ બેલેન્સ ઉપલબ્ધ નહોતું જેમાંથી કરદાતા રિફંડ મેળવવા માટે હકદાર હતા. આમ, સદર નિર્ણય હાલની અરજીમાં અમારા દ્વારા તપાસવામાં આવેલી હકીકતો પરના મુદ્દાને લાગુ પડશે નહીં.

(૬૫) **વેધરપૂફ સોલ્યુશન (ઉપર મુજબ)** ના કેસમાં, સહવર્તી બેન્ચે સંપૂર્ણપણે **ટોરેન્ટ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ)** ના કેસમાં આપેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, અને આખરે રિટ અરજી મંજૂર કરતી વખતે, આ અદાલતે સત્તાવાળાઓને જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૭૪(૨)(સી) સાથે વંચાણે લેતાં વેટ એક્ટ ની જોગવાઈઓ અનુસાર રિફંડ દાવા પર પ્રક્રિયા કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ની લાગુ પડવાની બાબત અંગેના મુદ્દાની પણ આ અદાલત દ્વારા સદર ચુકાદામાં તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. આ અદાલતે સામાવાળા સત્તાવાળાઓને જીએસટી એક્ટ હેઠળ રિફંડ દાવા પર આગળ વધવાનો ક્યારેય નિર્દેશ આપ્યો ન હતો. હાલની રિટ અરજીમાં અમારી સમક્ષ ઉપસ્થિત થયેલા મુદ્દાની **વેધરપૂફ સોલ્યુશન (ઉપર**

મુજબ) ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા ક્યારેય તપાસ કરવામાં આવી ન હતી.

(૬૬) તેવી જ રીતે, આ અદાલતની ડિવિઝન બેન્ચે ફોર્ડ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં ફરીથી ટોરેન્ટ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આપેલા ચુકાદાનું અનુસરણ કર્યું છે. ફોર્ડ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) નો કેસ સૂચવે છે કે જીએસટી સત્તાવાળાઓએ રિફંડ મંજૂર કર્યું ન હતું કારણ કે અરજદારે કટ-ઓફ તારીખ ૦૧.૦૭.૨૦૧૭ પછી એટલે કે ૨૮.૦૮.૨૦૧૭ ના રોજ સેનવેટ ક્રેડિટ (વેટ એક્ટ) ટ્રાન્સફર કરી ન હતી. ફોર્ડ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડના કિસ્સામાં, જીએસટી સત્તાવાળાઓએ વાસ્તવમાં રિફંડની મંજૂરી રદ કર્યા પછી વસૂલાતનો આદેશ આપ્યો હતો કારણ કે કરદાતાને ૦૧.૦૭.૨૦૧૭ ની સ્થિતિ મુજબ સંક્રમણકાલીન ક્રેડિટનો ઉપયોગ કરીને આવી રકમ મંજૂર કરવામાં આવી હતી.

(૬૭) આમ, અમારી સમક્ષ ટાંકેલા નિર્ણયો જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩) ના બીજા પરંતુકના પ્રકાશમાં હાલના અરજદારને બચાવી શકશે નહીં.

(૬૮) અમે નિકાસ પરના રિફંડના મુદ્દાઓને સ્પષ્ટ કરતાં તારીખ ૧૫.૦૩.૨૦૧૮ ના પરિપત્ર નં. ૩૭/૧૧/૨૦૧૮-જીએસટી દ્વારા સામાવાળા મહેસૂલ વિભાગ, સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ એક્સાઇઝ એન્ડ કસ્ટમ્સ દ્વારા જારી કરાયેલ સ્પષ્ટતાનો પણ સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ. તેમાં પેરા

નં. ૧૦ પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ ચૂકવેલ કરના રિફંડ સંબંધિત જીએસટી એક્ટ્સ ની કલમ ૧૪૨(૩), (૪) અને (૫) ની જોગવાઈઓ સાથે સંબંધ ધરાવે છે. તે નીચે મુજબ છે:

“૧૦. પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ ચૂકવેલ કરનું રિફંડ: સીજીએસટી એક્ટ ની કલમ ૧૪૨ ની પેટા-કલમ (૩), (૪) અને (૫) જોગવાઈ કરે છે કે પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ ચૂકવેલ કર/ડ્યુટીના રિફંડનો પ્રવર્તમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર નિકાલ કરવામાં આવશે. એવું જોવામાં આવ્યું છે કે કેટલાક કરદાતાઓએ ફોર્મ જીએસટી આરએફડી-૦૧એ માં પણ આવા રિફંડ દાવાઓ માટે અરજી કરી છે. આ સંબંધમાં, ફીલ્ડ ફોર્મેશન્સને આવી અરજીઓ નકારી કાઢવા અને ફોર્મ જીએસટી પીએમટી-૦૩ માં અરવીકારનો આદેશ પસાર કરવા અને ફોર્મ જીએસટી આરએફડી-૦૧ની માં સામાન્ય પોર્ટલ પર તેની જાણ કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. આવા રિફંડ દાવાઓ પર પ્રક્રિયા કરતી વખતે પ્રવર્તમાન કાયદાઓ એટલે કે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ અને ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૧૯૮૪ ના પ્રકરણ ૨ સાથે વંચાણે લેતાં સીજીએસટી એક્ટ ની કલમ ૧૪૨ ની ઉપરોક્ત પેટા-કલમો હેઠળ નિર્ધારિત પ્રક્રિયાઓનું પાલન કરવામાં આવશે.

૧૦.૧ વધુમાં, બોર્ડના ધ્યાને લાવવામાં આવ્યું છે કે પ્રવર્તમાન કાયદા હેઠળ દાખલ કરાયેલા રિફંડના દાવાઓ પર પ્રક્રિયા કરતી વખતે ફીલ્ડ ફોર્મેશન્સ સેનવેટ ક્રેડિટ નકારી રહ્યા છે, રોકી રહ્યા છે અથવા પુનઃ જમા કરી રહ્યા છે. આ સંબંધમાં, સીજીએસટી એક્ટ ની કલમ ૧૪૨ ની પેટા-કલમ (૩) તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવે છે જે જોગવાઈ કરે છે કે આવા દાવાઓમાંથી ઉદ્ભવતી રિફંડની રકમ રોકડમાં રિફંડ કરવામાં આવશે. વધુમાં, સદર પેટા-કલમનો પ્રથમ પરંતુક જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં સેનવેટ ક્રેડિટના રિફંડ માટેનો કોઈ દાવો સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે નકારી કાઢવામાં આવે છે, ત્યાં આ રીતે નકારી કાઢવામાં આવેલી રકમ રદ થશે અને તેથી, જીએસટીમાં સંક્રમિત થશે નહીં. વધુમાં, એ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે જો સદર રકમ જીએસટી હેઠળ સંક્રમિત કરવામાં આવી હોય તો સેનવેટ ક્રેડિટની રકમનું કોઈ રિફંડ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં. ફીલ્ડ ફોર્મેશન્સને તદનુસાર આવી રિફંડ અરજીઓ પર પ્રક્રિયા કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.”

(૬૯) પરિપત્રમાં સ્પષ્ટ કર્યા મુજબ, જ્યાં સેનવેટ ક્રેડિટ (વેટ એક્ટ) ના

રિફંડનો દાવો સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે નકારી કાઢવામાં આવે છે, ત્યાં

આ રીતે નકારી કાઢવામાં આવેલી રકમ રદ થશે અને તેથી, જીએસટીમાં સંક્રમિત થશે નહીં અને જો સદર રકમ જીએસટી હેઠળ સંક્રમિત કરવામાં આવી હોય તો સેનવેટ ક્રેડિટ (વેટ એક્ટ) ની રકમનું કોઈ રિફંડ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં. આમ, મહેસૂલ વિભાગનો ઇરાદો સ્પષ્ટ છે કે એકવાર અગાઉની વ્યવસ્થાની ક્રેડિટ જીએસટી હેઠળ સંક્રમિત થઈ જાય, પછી આવી ક્રેડિટનું કોઈ રિફંડ મંજૂર કે માન્ય કરવામાં આવતું નથી.

(૭૦) અરજદારે જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૨ અને ૯૩ ના ઉદ્દેશનનો પણ આક્ષેપ કર્યો છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આઈટીસી નું રિફંડ આપવાનો ઇનકાર કરતું સામાવાળાનું પગલું કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે, કારણ કે જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૨ ની જોગવાઈઓ મુજબ અરજદારને સુનાવણીની કોઈ તક આપવામાં આવી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૨ ની પેટા-નિયમ (૩) ના પરંતુક મુજબ, જો રિફંડ માટેની અરજી નકારવાની જરૂર હોય તો સુનાવણીની તક ફરજિયાત છે. વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૩ મુજબ, જ્યાં ક્રેડિટનું રિફંડ માંગતી કોઈપણ રકમ જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૨ હેઠળ સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે નકારી કાઢવામાં આવે છે, ત્યાં અસ્વીકારની હદ સુધી ડેબિટ કરાયેલી રકમ ફોર્મ જીએસટી પીએમટી-૦૩ હેઠળ ઈસીએલ માં પુનઃ જમા કરવી જરૂરી છે, જે સામાવાળા વિભાગ દ્વારા કરવામાં આવ્યું નથી.

નિયમ ૯૨ હેઠળ સુનાવણીની તકના પાસાં અંગે :

(૭૧) જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૨ ના કથિત ઉલ્લંઘન પર વિચાર કરતાં, જે સુનાવણીની તક આપવાનું ફરજિયાત બનાવે છે, તે નિર્વિવાદ છે કે સંક્રમણકાલીન આઈટીસી રિફંડ દાવાના અસ્વીકાર પહેલાં અરજદારને તે આપવામાં આવી ન હતી. તેમ છતાં, અરજદારે આઈટીસી રિફંડ અને ઉપયોગનું નિયમન કરતા વૈધાનિક માળખાના અમલ અંગે વ્યાપક કાનૂની દલીલો ઉઠાવી હોવાથી, વાદગ્રસ્ત પગલાંને રદ કરવું અને માત્ર આ આધારે પુનઃ તપાસ માટે મુદ્દાને રિમાન્ડ કરવો એ નિર્ણયક કવાયત રહેશે. અરજદારે વૈધાનિક જોગવાઈઓના અમલ પર આ અદાલતના નિર્ણાયક તારણો આમંત્રિત કરીને ક્રેડિટના રિફંડનો દાવો કર્યો છે જે એક શુદ્ધ કાનૂની પ્રશ્ન છે. અરજદારે સોગંદનામા, મૌખિક અને લેખિત રજૂઆતો દ્વારા દાવાની સ્પષ્ટતા કરી હોવાથી અને સામાવાળાઓએ ઇનકાર માટેનું પોતાનું વલણ સ્પષ્ટ કર્યું હોવાથી, આ અદાલતનો અભિપ્રાય મેળવ્યા પછી, પુનર્વિચારણા માટે બાબતને સત્તાવાળાઓ સમક્ષ પરત મોકલવી એ માત્ર એક ઔપચારિકતા રહેશે.

(૭૨) જ્યાં સુધી ઈસીએલ માં ક્રેડિટની રકમ પુનઃ જમા કરવા સંબંધિત જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૩ ના પાલનનો સંબંધ છે, સુનાવણી દરમિયાન, વિદ્વાન એજીપીએ તારીખ ૧૬.૦૬.૨૦૨૬ નો પત્ર રજૂ કર્યો છે, જેમાં ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ સ્ટેટ ટેક્સ, રેન્જ-૮, મહેસાણાએ સ્પષ્ટતા કરી છે કે જો અરજદાર ઈસીએલ માં રકમ પુનઃ જમા કરવા માટે સંબંધિત સત્તાધિકારી સમક્ષ અરજી દાખલ કરે છે, તો સામાવાળા વિભાગ

ફોર્મ જીએસટી પીએમટી-૦૩ હેઠળ આદેશ પસાર કરશે અને ઇસીએલ માં રકમ પુનઃ જમા કરશે. આમ, જ્યાં સુધી રિટ અરજીની અરજ “બી” નો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી વિદ્વાન એજીપી દ્વારા અમારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાને લેતાં અને તારીખ ૧૬.૦૬.૨૦૨૬ ના પત્રના પ્રકાશમાં અરજદારની ફરિયાદ સંતોષાય છે.

(૭૩) જીએસટી રૂલ્સ ના નિયમ ૯૩ ની જોગવાઈઓ મુજબ, સામાવાળા સત્તાવાળાઓએ, રિફંડ માટેના અરજદારના દાવાને આંશિક રીતે નકારતી વખતે, ફોર્મ જીએસટી પીએમટી-૦૩ માં કરવામાં આવેલા આદેશ હેઠળ ઇસીએલ માં ક્રેડિટની રકમ પુનઃ જમા કરવી જોઈતી હતી. જો કે, સામાવાળા સત્તાવાળાઓએ દસ્તાવેજોના અભાવે આઈટીસી હેઠળ અરજદારના દાવા અંગે શંકા પણ ઊભી કરી હોવાથી, એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે, જો અરજદાર દ્વારા તેના ઇસીએલ માં રકમ પુનઃ જમા કરવા માટે અરજી કરવામાં આવે, તો સામાવાળા સત્તાવાળાઓ આવી અરજીની તપાસ કરશે અને વૈધાનિક જરૂરિયાતો અનુસાર સંબંધિત હકીકતો અને રેકૉર્ડની યોગ્ય ચકાસણી કર્યા પછી તેના પર પ્રક્રિયા કરશે.

(૭૪) આમ, જીએસટી એક્સ હેઠળ સંક્રમણકાલીન આઈટીસી ના રિફંડ અને ઉપયોગનું સંચાલન કરતા વૈધાનિક માળખાના એકંદર મૂલ્યાંકન પર, અમારો એવો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે અરજદાર ઉપયોગ માટે તેમના ઇસીએલ માં સદર રકમ પુનઃ જમા મેળવવા માટે હકદાર છે, જે કાર્યવાહી સામાવાળાઓએ પોતે અપનાવવાનો ઇરાદો દર્શાવ્યો છે. પરિણામે, રિટ

અરજી આંશિક રીતે સફળ થાય છે. અરજદાર દ્વારા પુનઃ ક્રેડિટ માટે અરજી કરવા પર અરજદારની અરજ “બી” સંતોષાયેલી ગણાશે. સામાવાળાઓને સંબંધિત વૈધાનિક જોગવાઈઓ અનુસાર અરજદારના કેસની તપાસ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. જો એવું જણાય કે આઈટીસી પુનઃ જમા કરવાની જરૂર છે, તો આ અદાલતના હુકમની પ્રમાણિત નકલ મળ્યાની તારીખથી ૧૨ અઠવાડિયાના સમયગાળામાં ફોર્મ જીએસટી પીએમટી-૦૩ હેઠળ આવી રકમ પુનઃ જમા કરવા માટેનો યોગ્ય આદેશ પસાર કરવામાં આવશે.

સહી/-
(એ.એસ. સુપૈયા, ન્યાયમૂર્તિ)

સહી/-
(વૈભવી ડી. નાણાવટી, ન્યાયમૂર્તિ)

ભાવેશ-[પીપીએસ]* અને નેહા-[પીએસ]*

This is an AI-assisted translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.